

Економіка та управління підприємствами.

Озімчук О.В.

Аспірант кафедри економіки

та фінансів підприємства

Київського національного торговельно-економічного університету

м.Київ, Україна

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА В СТРУКТУРІ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах господарювання важливо визначити, які фактори та яким чином впливають на діяльність підприємства. З переходом до ринкової економіки суттєво зросла роль та значення управлінських рішень, які приймаються на всіх етапах розвитку та діяльності підприємства.

Зміна технології виробництва, вихід на нові ринки, розширення обсягів випуску та асортименту продукції вимагають прийняття своєчасних та зважених управлінських рішень, результативність яких суттєво підвищується, якщо їх обґрунтування здійснюється з урахуванням факторів, що впливають на виробничо-господарську ситуацію підприємства, а також відповідний їй рівень ділової та ринкової активності. Такий підхід до управління діяльністю підприємства базується на поглибленому аналізі ділової та ринкової активності підприємства, з урахуванням впливу факторів на виробничо-фінансовий стан підприємства і, як наслідок, дозволить запобігти утворенню кризової ситуації на підприємстві.

Підприємство є відкритою системою, діяльність якої являє собою взаємодію внутрішнього і зовнішнього середовища. Ці два компоненти постійно перебувають у тісному взаємозв'язку. Залежно від сили впливу чинників кожного середовища, одне з них є домінуючим над іншим і впливає на його функціонування. Діяльність будь-якого підприємства значною мірою

залежить від впливу багатьох факторів, які взаємодіють між собою, змінюються в часі, є специфічними для кожної сфери діяльності. Зміни, які відбуваються у світі дедалі більше примушують звернути увагу на зовнішнє середовище підприємства [2, с.180].

Економічна активність підприємства, тобто ділова та ринкова активність підприємства, відіграє ключову роль в сучасних динамічних умовах господарювання. На економічну активність підприємства впливають певні фактори, які можуть мати як позитивну, так і негативну дію. Однак, дані фактори потребують більш поглибленого дослідження та аналізу.

Тому, доцільно представити класифікацію факторів, які впливають на економічну активність підприємства.

Фактори впливу на економічну активність підприємства потрібно класифікувати наступним чином: за сферою впливу, об'єктами впливу та стадією життєвого циклу підприємства.

За сферою впливу виділяємо ринкові та ділові фактори, оскільки під економічною активністю підприємства маємо на увазі ділову та ринкову активність. Ділова активність підприємства пов'язана з внутрішніми чинниками розвитку підприємства, а ринкова – із зовнішніми. При цьому, до ринкових факторів відносимо: репутацію, імідж, міжнародну конкуренцію, рекламну політику тощо. До ділових (внутрішніх) факторів відносимо: кваліфікацію керівництва та співробітників, рівень цін, структуру балансу, платоспроможність, ліквідність, співвідношення власних і залучених коштів, рівень прибутку, рентабельність тощо.

За об'єктом впливу фактори класифікуємо: на підприємство (стан економіки, НТП, міжнародні відносини, законодавчі акти, політична обстановка, кредитори, постачальники, конкуренти тощо), структурний підрозділ (асортимент, маркетингова стратегія і політика), фінансові операції (структура балансу, платоспроможність, ліквідність, співвідношення власних і залучених коштів, інвестиційна привабливість, рівень прибутку, рентабельності, дохід на акцію, цінова політика, збутова політика).

Також ще одним важливим критерієм вибору факторів впливу на економічну активність підприємства є залежність від стадії життєвого циклу. Зовнішні й внутрішні фактори, що впливають на діяльність підприємства, формують його бізнес-середовище, яке фактично визначає становище підприємства на ринку, його економічний потенціал та фінансове благополуччя [3, с.158].

Оскільки вплив середовища на ділову активність підприємства характеризується багатьма факторами, розглянемо дві їх групи, що відповідають складовим бізнес-простору. Так, до зовнішніх відносять фактори: міжнародного рівня, які поєднують у собі загальноекономічні чинники, вплив міжнародної політики та конкуренції; національні, що включають політичні, економічні, демографічні чинники; ринкові, до яких належать конкурентні, науково-технічні та споживчі чинники. До внутрішніх факторів відносять: конкурентну позицію підприємства; принципи діяльності; ресурси та їх використання; маркетингову ситуацію і політику; фінансовий менеджмент.

Кількість стадій життєвого циклу підприємства у працях різних дослідників коливається від чотирьох до десяти. Досить поширеним у літературі є поділ життєвого циклу підприємства на чотири стадії [1, с.236].

Отже, виникає необхідність удосконалення ефективного управління підприємством, що передбачає вирішення наступних завдань: сканування середовища, тобто пошук сформованої інформації, моніторинг середовища – відстеження поточної та нової інформації, прогнозування, тобто спроби створити інформацію про майбутній стан середовища. Аналіз зовнішнього середовища підприємства і врахування факторів макро- і мікросередовища в стратегії розвитку – важливий чинник виживання та ефективне функціонування підприємства в сучасних умовах, що потребує детального відстеження процесів у середовищі, оцінки факторів і встановлення зв'язків між факторами, сильними і слабкими сторонами, а також можливостями і загрозами [4, с.28].

З викладеного можна зробити висновок, що представлена класифікація факторів, які впливають на економічну активність підприємства цілком

характеризує суть економічної активності підприємства та дає змогу контролювати вплив факторів на діяльність підприємства. Це дозволить більш точно та обґрунтовано управляти підприємством та приймати правильні управлінські рішення в області економічної активності підприємства.

Література:

1. Вагнер І. Особливості стратегічного аналізу зовнішнього середовища підприємства / І. Вагнер // Університет банківської справи НБУ.
2. Лопатовський В.Г. Аналіз зовнішнього середовища підприємства : характерні риси та перспективи проведення. / В. Г. Лопатовський //Хмельницький національний університет, Вісник, випуск 2, ст.179-184.
3. Мізюк Б.М. Основи стратегічного управління: Підручник. / Б.М. Мізюк – Львів: Магнолія, 2012. – 544 с.
4. Міщенко А.П., Стратегічне управління: Навчальний посібник. / А.П. Міщенко - К: «Центр навчальної літератури», 2013 .